

Väärtuspõhine poliitika on Eesti jaoks tähtsaim

Peaminister Andrus Ansip rõhutas kõrgemate riigikaitsekursuste avamisel, et Eesti peab jätkama väärtuspõhist välispoliitikat, mis on hulga olulisem võimalikest majandushuvideist.

Peaminister rääkis Läänemaal Roostal toimunud kursustel, et julgeolek sõltub üha enam sõjalises mõttes ebatraditsioonilistele ohtudele vastuseisemisest. „Me ei ole sõjas, kuid peame sellegipoolest igapäevaselt võitlema oma maine eest, oma ajaloo eest ja nende valikute eest, mis said tehtud 1990. aastate algul,” ütles ta.

Rääkides Eesti kaitsepoliitikat märkis Ansip, et Eesti on oma kaitsevõimet viimastel aastatel oluliselt parandanud. Positiivse näitena tõstis ta esile õhukaitse-süsteemi Mistral rajamise.

Valitsusjuhi sõnul kehtib kollektiivse kaitse printsiip praegu sama kindlalt kui varem. „Iseseisev kaitsevõime on kollektiivse kaitse üheks oluliseks eelduseks, aga meil pole põhjust kahelda, et meie NATO partnerid meid vajadusel abistaksid,” ütles peaminister.

Samuti tõstis peaminister esile, et tänu edukale koostööle rahu tagamisel rahvusvahelistes pingeallikes on Eesti mitmel korral äramärkimist leidnud ka Ameerika Ühendriikide presidendikandidaatide debattides.

„Kui mõlemad USA presidendikandidaadid nimetavad Eesti riiki valimisdebattides nimepidi, on see märk meie edukast partnerlusest. See on sümbol tulemuslikust välispoliitikast. Meie osalemist välismissioonidel märgatakse ja hinnatakse,” ütles ta.

Aktuaalne

Haapsalu eakad kogunesid poliitikakooli

Kohalik elu

Hiiumaal lastega peredele palju võimalusi

Riigikogus

Eelarvearutelud tulevad pingelised

Huvitavat lugemist

Häädemeestel peeti perepäeva

FOTO: ANDRES ONEMAR

Suuremõisa ajaloolises mõisahoones antav haridus toetab Hiiumaa tulevikku.

Suuremõisa saab sisult suuremaks

Andres Onemar, Suuremõisa Tehnikumi nõukogu esimees

Hiiumaad tuntakse vaikse ja turvalise kohana, kus elu möödub mõnusa ja lõbusa kulgemisena. Ilmselt kehtib see ka Suuremõisa kohta, kus asub Pühalepa valla ja Hiiumaa kõige väärikama ajaloo mõisakompleksi.

Suuremõisat tuntakse Hiiumaal ja väljaspool seda ka mõisa tegutseva tehnikumi tõttu. Nii mõis kui kool on maailmast vaadatuna väikesed, aga Hiiumaa jaoks olulised. Suuremõisas on Hiiumaa ainuke kutseharidust andev ametikool, lisaks ka järjest enam ja enam elukestvate õpet pakkuv hariduskeskus. Eriti oluline on see praegu kiiresti muutuva tööjõuturu tingimus-

tes. Mida väiksem kogukond, seda suuremat valmisolekut nõuab elu inimestelt muutuvate oludega kohanemisel. Paraku ei ole just tehnikum ise saanud arenguks piisavalt võimalusi. Sellest sügisest on tehnikumil uus hingamine – noor ning teotahteline direktor ja avatud uuendusmeelne nõukogu. Koos on asunud koolielule uut hoogu andma.

Hiiumaa on plastitööstuse keskus

Kui põhikooli lõpetajaid on viie aasta pärast Hiiumaal pea poole vähem kui täna, siis tuleb noorte hariduse konkurentsivõimelisuse osas teha topelt pingutusi. Mõttetu on noorte pearah pärast kakelda. Õppekavade koostamisel peame silmas, et ei tekiks tulpkeed hariduse jätkamiseks. Oleme juba praegu kujundanud väga hea e-õppe keskkonna ja arendame seda kiiresti. Paindlikkus ja kutsehariduse elementide viimine gümnaasiumi juurde on kindlasti üks lahendustest. On hea anda õpilastele võimalus ka güm-

naasiumieas valida akadeemilise ja kutseõppe suuna vahel ning tagada sellega võimalus heaks üldhariduseks ja kutseõppe laiem valik.

Arendame Suuremõisas kooli neid tugevaid külgi, mis on juba praegu tuntud. Hiiumaad tuntakse Eesti plastitööstuse eestvedajana. Töötame selle nimel, et luua kooli juurde plasti

Tegutseme selle nimel, et Suuremõisa loss oleks aastaringelt heas kasutuses.

kompetentsikeskus, mis rahuldaks lisaks Hiiumaa ettevõtjatele kogu Eesti plastitööstuse huve. Suuremõisas on tugevad ka haljastuse ja keskkonnanerialad. Selles valdkonnas on välja kujunenud oma koolkond eesotsas tugevate erialaõpetajatega.

Uued erialad sihikul

Koostööd kavandatakse Mereakadeemiaga laevajuhtimise ja laevamehaa-

niku erialade õppegruppidele Suuremõisa Tehnikumis õppeteenuse osutamiseks.

Õppe atraktiivsuse suurendamisel on oluline roll rahvusvahelisel koostööl. Oktoobris külastame Gotlandi saart, et leida ühiseid võimalusi restaureerimise eriala õpetamiseks ja koostööks meie väärtuslike arhitektuurimälestiste korrastamisel ja taastamisel.

Loss saagu korda

Oleme Suuremõisas kokku leppinud, et kasutame ära kõik oma võimalused, mida pakub väike ja teotahteline kool. Inimesi iseloomustab valmidus koostööks. Väike kool on kohanemisvõimeline ja pakub konkurentsivõimelist haridust ning lisaks väga turvalist ja head õpikeskkonda.

Tegutseme selle nimel, et Suuremõisa loss oleks aastaringelt heas kasutuses. Siin saavad hiidlased kutseharidust, koostöös ettevõtjate ja kohalike inimestega tagab kooli arengu nii ettevõtlusele kui ka töökohtade hiidlastele.

Juhtkiri

Eesti püsib Sinul

Väide, et maailm ei ole enam endine, kõlab õõnsalt. Seda enam, et suurte ja tegelikku mõju omavate muutuste tähtsus ja tähendus saab alati selgeks tagantjärele. Vahel aastakümneidki hiljem. Ent jahtuv majandus ja kiduvad rahaturud viitavad, et midagi toimub. Mis saab Eestist, mis saab Eesti kroonist, mis saab minust, minu perest, säästudest ja tulevikuplaanidest, küsivad paljud endalt, esialgu veel enamasti alateadlikult.

Lennart Meri „Hõbevalge” taasilmumine pani mõtlema sellele, mis teeb ühe riigi ja rahva suureks. See ei ole muretsemine, vaid usk, et toimitakse õigesti, ning veendumus, et tulevik tuleb parem, tegutsemine selle nimel iga päev. Üheks tulevikuuu viiteks on statistikatabel, mis emotsioonitult, kuid selgelt ütleb, et aasta aastalt sünnib Eestis järjest enam lapsi. Aga kas sellest piisab?

„Eestlasele on omane mingi kummaline arrogants. Kui korteris on tehtud euroremont ja käidud paar korda Kanaariidel, siis tekib ülbus, suhtumine, et mul on ükskõik, mul pole midagi vaja, et Riigikogu on loll, õigeid kandidaate pole. Aga kuskohas Sina, kallikene, siis oled? Mis mängu Sa mängid? Võta osa. Pole võimalik mõista inimesi, kes enne valimisi ütlevad, ah, kõik on nii lollid, mina küll valima ei lähe, justkui enast distantseerides sellest mängust. Sul tuleb ju ka selles riigis edasi elada. Palun täida oma kohus. Ära otsi ideaali. Mine võta lipik välja ja lase see kasti kellegi poolt neist „halbade” kandidaatidest, kes Sulle kõige enam meeldib.“ Nii rääkis hiljuti meie hulgast lahkunud Urmas Ott.

Me ei ole ikka veel päriselt leidnud seda uut eesmärki, millega asendada kogu aastakümne jagu kestnud püüdlusi Euroopa Liitu ja NATOsse. Eesti viimase kümnendi suurim saavutus on, et Eestist ei ole saanud õpitud abitus riiki. Olemas ja alles on see ühtekuuluvustunne, mis ilmutas ennast kaks aastat tagasi presidendivalimiste eel, tänava kevadel prügi koristades, augustikuus öölalulpeol. See annab Eestile maailma ümberkorraldumisel selge eelise.

Algavaks pimedaks ajaks on Eesti Teatajal kaks soovitus. Õppige midagi uut. Ja tehke sporti. Kas või kaks kükki igal hommikul. Ja kui need soovitusel ajavad muigama, siis tasuks Urmas Oti öeldu veelkord läbi lugeda. Keegi pole tühistanud Eesti põhiseaduse esimest lauset, mis algab sõnadega: Kõikumat usus ja vankumatus tahtes kindlustada ja arendada riiki... ja sellele järgnevat. Kus on see usk ja tahe Sinul? **ET**

Lauri Luik (paremal) ja Taavi Rõivas selgitasid Haapsalu eakatele, et pensionid suurenevad lubatud tempos.

Haapsalu linna eakad kogunesid poliitikakooli

Oktoobri alguses Haapsalu sotsiaalmajas toimunud „Eakate poliitikakooli” oli kuulama tulnud poolsada inimest. See oli täpselt parasjagu, et luua mõnus kontakt esinejate ja kuulama tulnute vahel.

„Eakate poliitikakooli” kasvav välja parlamendiliikme Keit Pentuse korraldatud eakate õhtustest. Nende kandev idee oli kutsuda kokku pensionialised inimesed, nad omavahel suhtlema panna, samas kohvi ja koogi kõrvale ka veidi poliitikajut-

tu ajada. Samasugune hubase õhkkonnaga õhtu toimus Haapsaluski.

Kohtumine eakate päeval

Kuna septembri algul hakkasime veidi tihedamalt tegelema poliitikakooli ürituse planeerimisega, siis sai melega valitud toimumise kuupäevaks esimene oktoober – ülemaailmne eakate päev. Mida muud võiks teha eakate päeval kui kokku kutsuda auväärse eas inimesed, nad omavahel tutvavaks teha ja pakkuda esinejaid, kes võiksid seletada mis hetkel toimub Eesti majanduses ja kuidas on lood pensionitega. Eakate ette astusid Reformierakonda kuuluvad parlamendisaadikud Lauri Luik ja Taavi Rõivas. Lauri rääkis riigieelarvest ning

sellest, millised investeeringud on Läänemaale jõudnud tänu Reformierakonnale. Taavi kõneles pensionitest.

Et üritusele praktilist poolt lisada, oli Tallinnast kohale tulnud silmaarst, kes soovijate silmi kontrollis.

Kuna koosolemise õhkkond oli vaba, siis sobitusid jututeemad juba varsti saalist esitatud küsimuste järgi.

Silmaarstile järjekorrata

Peale riigieelarve, pensionite ning oluliste investeeringute tunti muret ka kohaliku elu-olu üle. Asjakohaseid kommentaare ning ammenda-

vaid vastuseid suutis anda Lauri, kes on aastaid olnud linnavolikogus ning ka peale Riigikogusse minekut kodukandis toimival silma peal hoiab.

Et üritusele praktilist poolt lisada, oli Tallinnast kohale tulnud silmaarst, kes soovijate silmi kontrollis ning vajadusel ka retsepte välja kirjutas. Osalejad olid rõõmsad, et saavad nägemise kontrollitud mõnekümne minutiga ja ei pea ootama mitu nädalat nagu silmaarstide pika vastuvõtujärjekorra puhul tavaline.

Hiljem kohvilauas vesteldes ja muljeid kuulates leppisime osalejatega kokku, et järgmisel kevadel võtame ette üheskoos reisi Riigikogusse, kus Lauri tutvustab Toompea lossi ning parlamendi töökorraldust.

Tõnu Parbus

Kuressaare tulumaksulaekumine on kasvanud

Ettevõtja Anton Teras Kuressaarest rõõmustab, et statistika näitab Saaremaa pealinna inimeste sissetulekute kiiret kasvu.

Elmisel aastal pasundas meedia – ajalehed, raadiod ja TV, et elu Eestis on ilus. Nüüd räägivad ja kirjutavad samad väljaanded, et elu Eestis on hull ning üha hullemaks läheb. Kui seda „hullu elu” veidike numbrite põhjal analüüsida, siis selgub, et pole ta nii hull ühtigi kui seda kirjeldatakse.

Kuressaare linna viimaste aastate üksikisiku tulumaksu laekumise sum-

mad kinnitavad seda, et 2006. ja 2007. aastal oli elu ilus jah. Linnakodanike tulumaksu laekumine suurenes mõlemal aastal 25%. See tähendab, et inimeste töötasud suurenesid veerandi võrra aastas.

Kuressaare linnakodanike sissetulekud on aga 2008. aasta üheksa kuuga tulumaksu laekumise põhjal suurenenud vaid umbes 15%. Selle „väikese kasvu” põhjal võib öelda, et elujärg on 10% halvemaks muutunud kui lähtuda sellest, et „normaalne” on 25% sissetuleku kasv. Võib öelda, et elujärg on paranenud 15% ja võib ka öelda, et elujärg on

Anton Teras juhhib tähelepanu sellele, et statistika näitab viimastel aastatel inimeste elujärje märgatavat paranemist.

halvenenud 10%. Kõik sõltub sellest, millest lähtutakse – kas eelmise aasta sissetulekust või viimaste aastate sissetuleku kasvust. Meie kõigi sissetulekuid sööb teisest otsast küll inflatsioon, aga senini on see palgaskavule alla jäänud.

Kuna meedia esitab kõike draamaatilises võtmes, siis nimetatakse kasvu vähenemist heal juhul languksiks ja halvemal juhul majanduskatastroofiks. Inimeste hirmutamisega on järelikult võimalik saavutada suuremaid tiraaže.

Anton Teras

Elukestev õpe toob nii raskusi kui ka rõõme

Aarne Põlluäär, Orissaare vallavolikogu liige

Kolmandat aastat täiskasvanud õppijana end koolitav Aarne Põlluäär arutleb elukestva õppe võimaluste ja probleemide üle.

Taas on saabunud sügis ja üks aktuaalsemaid märksõnu on õppimine. Õppimine, selle sõna nii lihtsam kui ka laiemas tähenduses. Palju räägitakse hariduse omandamisest algkoolis, põhikoolis, gümnaasiumis, samuti ametikoolides ning kõrgkoolides. Minu arust pisut teenimatult vähe on räägitud täiskasvanute koolitustest. Ometigi just sellest viimasest hariduse omandamise viisist oma vaatenurgast rääkida tahaksingi.

Kaks aastat tagasi otsustasin astuda Sisekaitseakadeemia Halduskolledžisse, töötades ise samal ajal põllumajandusametnikuna. Valisin edasiõppimiseks eriala, mis ei olnud kuidagimoodi seotud minu praeguse tööga. Õnneks töödandja minu haridustee jätkamise soovi aktsepteeris ja on kindlasti end ka ette valmistanud olukorraks, mil peaksin töökohalt lahkuma.

Tööandja suhtumine määrab

Nii mõnelgi töödandjal tekib aga küsimus, kas töötaja, kes õpib, suudab toime tulla oma igapäevaste tööülesannetega. Seda iseäranis veel siis, kui tähtsajad kiirustavad takka. Siin seisab töötaja valikute ees, kas olla töödandjale meele järgi või iga hinna eest teostada oma unistused, riskides töödandja pahameelega. Kui valitud õppimissuund on kuidagi tööga seotud,

FOTO: SHUTTERSTOCK

Täiskasvanud õppija nädalal väärtustatakse elukestvat õpet.

siis võib ka töödandja sellest huvitatud olla, kuid mis sünnib, kui otsustatakse õppima hakata hoopiski midagi seesugust, mis annab töödandjale kindla vihje, et olemasolev töökoht on end ammendanud ning töötajal on soov karjääri teha sootuks teises valdkonnas? Ka siin on tõlgendusi kindlasti mitu.

Üheks töö kõrvalt õppimise võtmekohaks on kokkuleppe saavutamine töödandjaga.

Sõit kooli on täiskasvanud õppijale üks suuremaid väljaminekuid, millega tuleb arvestada. Kooliskäimine Saaremaalt Tallinna nõuab bussipiletit (olenevalt sõidukordadest 1000–

1500 krooni kuus), elamist (oleneb, kas õppeasutusel on täiskasvanud õppija tarvis odavam majutuskohta), söömist, õppematerjale jne. Üks aasta täiskasvanud õppijale maksab erinevates õppeasutustes 30 000 – 40 000 krooni aastas.

Pere toetus tähtis

Ise tunnen valusalt, et õpin suuresti pere arvelt, kuid nad ei ole kunagi kurtanud. Vastupidi, just perekond julgustas mind valikut tegema ja oma soove realiseerima, teades samas, et isal selle võrra kodusolemise võimalust veelgi vähem.

Ometigi ei ole täiskasvanud õppijal ainult mured. On ka ridamisi rõõme. Leiad uusi tutvavaid, sõpru oma õpingukaaslaste hulgast, teie ühised tegevused ja ettevõtmised, ühised õppimised, uued ning edasiviivad teadmised.

Täiskasvanuna koolipingis loengutes osalemisel on hoopiski teine tunne kui see on algkoolist gümnaasiumini.

Elukestvat õpet tuleks paremini rahastada. Selle läbi kasvatame riigile väärtuslikumaid ja oma ala hästi tundvaid spetsialiste, kellest on tegelikkuses tõsine puudus. Olen veendunud, et kõrgharidus, mis omandatud 20 aastat tagasi, ja kõrgharidus tänasel päeval ei ole võrreldavad. Paljud ametnikud, kes saanud kõrghariduse enam kui 20 aastat tagasi, peaksid kindlasti kasutama enesetäiendamise võimalusi ja teadmisi kaasajastama. Vaid edasi õppides suudame olla tööjõuturul konkurentsivõimelised ja pakuda ühiskonnale täisväärtuslikku elu. Mõeldud Täiskasvanud Õppija nädala järel soovin kõigile julgust õppimaasumisel ja uskuge, te tulete toime, ükskõik kui raske ka ei tundu.

Lühidalt

Sauga valla inimesed käisid Toompeal

Pärnumaal Sauga vallas tegutseva Urge Külaseltsi liikmed on toredad ja elujaatava hoiakuga inimesed. Pole siis ka imeks panna, et muude ettevõtmiste juures soovisid nad tulla Toompeale, et oma silmaga selgust saada selles, kuidas ikkagi seadusi tehakse. Meie ühine kohtumine saigi teoks 8. oktoobril Riigikogu ruumides ajal, mil olulisemad põllutööd juba maainimesel tehtud on. Rääkisime Eesti parlamendi ülesehitusest, eelnõude menetlemisest, kuidugi peatusime ka maailmas tervikuna maad võtvatel majandusraskustel. Küsimustele vastates olid jutuks ka kerkiv Vabandussammas ja Tallinna linna juhtimisprobleemid. Kohtumise õnnestumise andis oma osa Riigikogu asepiiker Kristiina Ojuland, kes Sauga inimestele esinedes peatus pikemalt eelseisvatel Euroopa Parlamendi valimistel ning tutvustas omapoolsete kommentaaridega praeguseid Eesti ja Venemaa suhteid. Lõpetuseks märgin, et tänu sõnad asjaliku kohtumise eest olid mitmepoolsed.

Väino Linde,

Pärnumaalt valitud Riigikogu liige

Mati Raidma

Mati Raidma rääkis valijatega Gruusiast

Valijate kohtumisel Riigikogu liikme Mati Raidmaga Pärnus arutati ühised väärtusi ja Gruusiaga seonduvat.

On väär arvata, et peale eelarve ja sisepoliitiliste mõõduvõtmiste valijaid huvitavaid teemasid pole. „Oktoobri alguses kohtusin Pärnus Raeküla Vanakooli Keskuses inimestega, kes Gruusia sündmuste pärast südant valutavad,“ rääkis Raidma, kelle sõnul pärisid osalejad murelikult: Mis juhtus? Mis maailmaga lahti on? Kuidas see mõjutab Eestit? Kümned küsimused ning seisukohad tegid Riigikogu liikme kinnitusele kohtumise väga sisukaks ja huvitavaks. Samas ei saa öelda, et seisukohad väga ühesugused olid. Näiteks proua, kes üheksakümne alguses Abhaasia ja Gruusia konfliktipiirkonnast, mis ka sealset Eesti külasid puudutas, Eestisse kolis, omas teistest sootuks erinevat vaatenurka.

„Küsimused-vastused arenesid edasi ühiseks aruteluks, mida Eesti võiks kõigest sellest õppida,“ rääkis Mati Raidma. Samuti pakuti ideid, mida üks lihtne inimene või näiteks mittetulundusühing Pärnumaal saaks ja võiks teha, et toetada kaugget ja sümptaatset Gruusia rahvast. Eriti neid, kes on täna sunnitud elama põgenikelaagrites ning tagasi-pöördumine oma kodudesse on väga suure küsimärgiga. „Mõtteid tekkis ja loodame, et mõnigi neist ka reaalsuseks muutub,“ lausus parlamendisaadik valijatega kohtumist meenutades.

Muhulased olid Imre Sooääril külas

Riigikogu liige Imre Sooäär kutsus valijad endale külla. Valijad tulidki.

Minu viimase aja kõige liigutavam kohtumine valijatega leidis aset sellel suvel minu enda kodu Muhumaal. Juhtus olema päikesepaisteline päev kõigi vihmade seas sellel suvel. Kutsusin muhulased läbi valla ajalehe endale külla. Arvasin, et ehk mõni ikka tuleb. Isegi kohalikud tantsumemmed olid kutsutud - vahva muhu naiste rahvatantsurühm „Ätses“. Nad pidid esitama Märt Agu seatud modernse muhu rahvatantsu, mille pärast nad väga pabistasid, sest tavaliselt tantsivad nad ainult lihtsaid vanu muhu tantse.

Suur oli minu üllatus, kui kell kukus ja väravast rahvast sisse hakkas voolama, nii et otsa ei paistnud tule-

FOTO: PRESSIFOTO

Imre Sooäär peab kohtumisi valijatega heaks võimaluseks tööks vajalikku infot saada.

vat. Kokku tuli mulle külla umbes pooltuhat inimest. Kui mõtlema hakata, on see veerand kogu Muhu saare elanikkonnast, aga kes teab, mõni võis ju ka kaugemalt olla. Kõiki ei jõudnuki üle lugeda. Oli imeline suvepäev ja palju huvitavaid mõttevahetusi oma valla

inimestega. „Ätses“ tantsis suurepäraselt koos koreograafi endaga tões-tades, et ka Muhu saare memmedel võib modernne rahvatants hästi välja tulla. Aplaus neile oli võimas.

Jutuajamisel tundus, et mõnigi valija sai sellel suvepäeval midagi süda-

melt ära, mida ta võib-olla kaua endas kandnud oli ja tänu oli inimeste silmades. Ma arvan, et need ajad on tegelikult möödas, kus valijatega kohtumine tähendas, et saadik tuleb kohale, ronib „püüne“ peale ja peab puldist paatosliku kõne, mille järel vaikselt laiali minnakse. Valijatega saab kohtuda iga päev ja igal pool, kui tahtmist on, ka ilma tseremooniatega. Minul on inimesed varrukast kinni võtnud ja oma mured ära rääkinud, kui ma näiteks vahel tavalise liinibussiga Muhust Tallinna sõidan. Ma arvan, et iga saadik peaks vahel liinibussiga sõitma. Juba puhtalt selle pärast, et mitte ära unustada, mis riigis me elame ja kes on need inimesed iga päev meie ümber, keda me esindame. Neil on nii mõndagi õpetlikku öelda, mis vahel taeva poole kippuva parlamendi jälle maa peale tagasi toob.

Imre Sooäär

Lühidalt

FOTO: PRESSIFOTO

Mati Raidma: kaitseväge kontingendi piirmäärat Afganistanis peab suurendama

Riigikogu on arutamas Eesti kaitseväge isikkoosseisu suurendamist ja nende kasutamise tähtsust pikemaajalist Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel rahvusvahelisel rahutagamissioonil Afganistanis.

Praegune kuni 2008. aasta lõpuni kehtiv Riigikogu mandaat näeb ette kaitseväge kasutamise Afganistanis kuni 150 kaitsevaelasega. Uue eelnõu jõustudes suureneks operatsiooniosalevate kaitsevaelaste ülempiir 170 kaitsevaelaseni.

Parlamendi riigikaitsekomisjoni esimehe Mati Raidma sõnul tuleneb piirmäärat suurendamine Eesti kontingendile uute võimete lisamise vajadusest. Seda näiteks vajadusest tõhustada isikkoosseisu võimekust likvideerida improviseeritud lõhke-seadeldisi. Samuti antakse kontingendi rotatsiooni ajaks luba Afganistanis asuvate Eesti kaitsevaelaste arvu ülempiiri kahekordistada.

„Operatsiooniosalevate Eesti kaitsevaelaste rotatsioon toimub kahel korral aastas. Kuna Eesti kompaniil on oma vastutusala, mida ei saa tühjaks jätta, tehakse vahetus operatsioonialas, mitte Eestis. See võimaldab ka saabuval üksusel vastutusala sujuvalt üle võtta ja lahkuval üksusel edasi anda omandatud teadmisi vastutusala ja vastase kohta,“ selgitas Raidma.

„Pidev operatsioonialas kohalolek on otseselt seotud Afganistanis teenivate kaitsevaelaste turvalisusega,“ märkis riigikaitsekomisjoni esimees.

Toomas Viks

Reformierakond: opositsioon peaks segaduse külvamise asemel sisulist tööd tegema

Reformierakonna fraktsiooni esimees Keit Pentus hindab vastutustundetuks opositsiooni ettepanekut 2009. aasta riigieelarve menetlusest välja hääletada.

„Selle asemel, et mängida poliitilisi mängu ja itsitada nurga taga pihku õeldes, et mida halvem valitussliidule, seda parem opositsiooniparteidele, tuleks opositsioonil näidata, et nad on suutelised ka sisuliseks tööks,“ selgitas Pentus.

„Riiklikult tähtsa küsimusena Reformierakonna fraktsiooni algatatud ja majanduskomisjoni veetud Eesti ettevõtluskeskkonna olukorra ja tuleviku arutelul on suurepärane võimalus kõigile tulla oma ideede ja ettepanekutega välja, et mis siis ikkagi on see, mis meid praegusest majandusolukorrast üle aitab,“ lisas parlamendis suurimat fraktsiooni juht Pentus.

Toomas Viks

Eelarvekärped ei tule nõrgemate arvelt

Riigieelarve koostamisel tehti hulganisti kärpeid. Teataja saab kinnitada, et hoolimata meedias levitatud hirmujuttudest on pensionäride ja perede toetamiseks raha olemas.

Pensionitõus jätkub kavandatud tempos. Valitsus on kokku leppinud, et aastaks 2011 pensionid kahekordistuvad.

Vanemahüvitis

Vanemahüvitise maksimise alused on kõik samad mis sellel aastal ehk reeglid ei muudetud. Seega uuel aastal on endiselt lapsevanemal võimalik kodus olla 575 päeva. Järgmisest aastast tõuseb vanemahüvitis nii nende jaoks, kes hakkavad saama hüvitist alampalga määras, kui ka neile, kes hakkavad saama hüvitist maksimummääras. Kõige rohkem on hüvitise saajate hulgas neid, kes saavad hüvitist oma varasema palga suuruses – neid on 55% hüvitise saajatest.

Kui vanem ei käinud tööl, määratakse neile 2008. aastal hüvitist 3600 krooni, järgmisel aastal 4350 krooni. Kui vanem käis tööl, aga keskmine palk oli alampalgast väiksem, saavad nad hüvitist alampalga määras – 2008. aastal 4350 krooni. 2009. aasta alampalk ei ole veel teada (alampalga lepidavad kokku tööandjad ja AÜ ning kinnitab valitsus).

Maksimaalne hüvitise suurus 2009. aastal on ühe kalendrikuu tulu kolmekordne suurus ehk 30 729 krooni. Tänavu on maksimaalne vanemahüvitise suurus 25 209 krooni. Maksimummääras hüvitise saajaid on sel aastal juulikuu seisuga 4,9%.

Isapuhkus

Üks toetus, millest tuli eelarve menetlemisel loobuda, on tasuline isapuhkus pärast lapse sündi. Selle aasta 31. augusti seisuga on tasulist isapuhkust kasutanud 4078 meest. Isa-

FOTO: PRESSIFOTO

Perede toetamine jääb valitsuse olulisimaks eelistuseks ka säästuajal.

dele jääb tasustamata puhkuse saamise võimalus. Sotsiaalministeerium lähtus kärpeid tehes sellest, et ei to-

Kokkuvõtteid ei puuduta pensione, laste ja puuetega inimeste hoolekannet ega kiirabi.

hi kannatada kõige haavatavamad ühiskonna liikmed. Kokkuvõtteid ei puuduta pensione, laste ja puuetega inimeste hoolekannet ega kiirabi. Pea-aegu täies mahus on säilinud ka pe-

retoetuste pakett. Kui riigil avaneb tulevikus võimalus tasulist isapuhkust taastada, siis seda kindlasti ka tehakse.

Peretoetused

Peretoetuste maht on 2009. aastal 3,8 miljardit krooni, millest vanemahüvitis moodustab 2,2 miljardit ja peretoetused 1,6 miljardit. Peretoetustes on tehtud 2009. aastal järgmised muudatused:

2009. aasta riigieelarve eelnõu kogumahuks on 98,7 miljardit krooni. Sotsiaalministeeriumi valitsemisala eelarve aastaks 2009 on 43 159 353

439 krooni. Kogu riigieelarvest moodustab see pea 44%. 98% kogu sotsiaalministeeriumi valitsemisala eelarvest on kaetud seadustega (ehk erinevate toetustega). Vastavalt sellele kasvavad pensionid, ravikindlustus, makstakse sotsiaaltoetusi.

2009. aasta kasv on seotud eelkõige sotsiaalmaksu laekumisega (pensionid ja ravikindlustus). Ministeeriumi valitsemisala eelarvest läheb ligi 21 miljardit ehk 48% pensioniteks ning ligi 14 miljardit ehk 32% ravikindlustuseks.

Kätlin Atonen

Reformierakond plaanib europarlamenti valimiste võitu

Reformierakonna juhatus kutsus kokku töörühma, mille ülesandeks on Euroopa Parlamendi valimisplatvormi koostamine.

Töörühma hakkab juhtima oma kandideerimisest juba avalikult teatanud Riigikogu aseesimees ja Euroopa Liberallide, Demokraatide ja Reformipartei (ELDR) asepresident Kristiina Ojuland. Töörühma on kaasatud Reformierakonna välispoliitika asjatundjad ja Euroopa poliitika huvilised.

Töörühma on kaasatud Reformi-

erakonna välispoliitika asjatundjad ja Euroopa poliitika huvilised Urmas Paet, Andrus Umboja, Kalev Kallamets, Taavi Rõivas, Silver Meikar, Hannes Astok, Joel Hirv, Raivo Järvi, Urmas Klaas, Ivi Eenmaa, Igor Gräzin, Aarne Veedla, Airis Meier ja Paul-Eerik Rummo. Töörühma koostatav Reformierakonna Euroopa Parlamendi valimisplatvorm antakse erakonna juhatusle üle 15. märtsil 2009.

Reformierakond pooldab Euroopa Parlamendi valimistel suletud nimekirju ehk praegu kehtiva korra säilitamist. Suletud kandidaatide nimekirja teeb valimissüsteemi lihtsamaks,

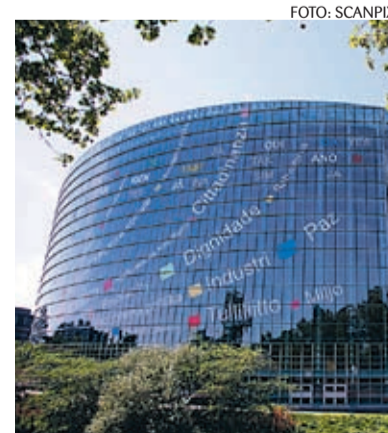

FOTO: SCANPIX

Europarlamendi hoone Brüsselis võõrustab kuut Eesti saadikut.

sest valijal ei ole vaja kaaluda samaaegselt kandidaadile ning erakonnale antud hääle koostmõju. Samuti on Euroopa Parlamenti valitava kandidaadi poliitiline vastutus valijate, riigi ja erakonna ees suletud nimekirjade puhul suurem.

Reformierakonna valimisnimekirja selgub erakonnasisesel hääletusel järgmise aasta alguses. Valimised Euroopa Parlamenti toimuvad 7. juunil 2009, kui tehakse valik erakondade nimekirjade vahel. Reformierakonna eesmärgiks on valimised võita ja saada Eesti kuuest kohast kolm.

Silver Pukk

FOTO: PEEP LILLEMÄGI

Siim Kallase sõnul on valitsused ja keskpangad finantskriisile kiirelt ja otsustavalt reageerinud.

Siim Kallas: rahaturud vajavad usalduse taastamist

Oktoobri teisel nädalal Eestis viibinud Euroopa Komisjoni asepresidendi Siim Kallase hinnangul on olukord maailma rahaturgudel keeruline ja palju vähem ettearvatav, kui veel aasta tagasi.

Kallase sõnul on praegu keeruline arvata või ennustada, mis edasi saab. Küsimus, mida teha ja kuidas kujunenud olukorrast välja tulla, on oluline nii finantsinstitutsioonide kui Euroopa Liidu ja kogu maailma jaoks. Teine küsimus on, miks kõik läks nii.

Kolmas küsimus aga, mis saab edasi, kui olukord ka rahuneb. Ees on kindlasti nii oma olemuselt kui ulatuselt pretsedendituid kohtuasju.

„Üheks nii tõsise kriisi tekkimise põhjuseks on asjaolu, et rahaturul on täiesti arusaamatuid kombineeritud finantsinstrumente,“ lausub Siim Kallas meenutades, et Euroopa Komisjon tegi juba 2004. aastal ettepanekuid rahaturu ja pankade tegevuse läbipaistvust suurendada, kuid nende menetlemine takerdus. Pangainstrumentide auditeerimine ja kontroll on ja jääb lähiajal kogu maailma majanduse ja rahanduse tulevikku jaoks äärmiselt oluliseks teemaks.

„Pank peab teenima oma kasumi reaalsest majandusest, mitte spekul-

rimisega,“ meenutas Kallas ühe Rothschildi pangandusdünastia alusepanija öeldud sõnu. Kuidas kõikumalõõnud usaldust taastada, on maailma majanduse jaoks hetkel põhiküsimus, millele vastust ei tea keegi.

Praegu tunneme omal nahal, kui hea on see, et Euroopa Liit on olemas ja Eesti sinna kuulub.

„Praegu tunneme omal nahal, kui hea on see, et Euroopa Liit on olemas ja Eesti sinna kuulub. See tagab meie stabiilsuse,“ sõnas omal ajal peaministrina liitumisläbirääkimised lõ-

pule viinud Kallas, selgitades Eesti ning pankrotiohtu sattunud Islandi rahanduspoliitilisi erinevusi.

Võrreldes 1929. aasta kriisiga on valitsuste ja keskpankade tegevus Siim Kallase arvamusel siiski olnud otsustav, kiire ja jõuline. „Euroopa Liidu riigid vajavad aga selgemat ja koordineeritumat ühistgevust. Vaja on raamatupidamisoperatsioonide kajastuse ümberaatamist ja piiriülest pangajärelevalvet,“ loetles Kallas euroliidu rahanduse suunajate väljakutseid lisades, et maailma majanduses võib ees seista suur ümberjagamine nende kasuks, kellel on praegu vaba raha, ja täpset tulevikku ei prognoosi hetkel keegi.

Peep Lillemägi

Kuum teema

Jürgen Ligi: inimestel tuleb mõelda koolitusele

Terve suve poliitikutid töös hoidnud järgmise aasta riigieelarve eelnõu on jõudnud Riigikogusse. Peaminister Andrus Ansip märkis eelarvet Riigikogule üle andes, et tegemist on läbi aegade kõige avalikumalt koostatud eelarvega. Mida eelarve kaasa toob ja millist arengut majanduselt oodata, küsisime parlamendi rahanduskomisjoni esimehelt Jürgen Ligilt.

Kuidas hinnata parlamenti jõudnud riigieelarve eelnõu? Kui tõenäoline on, et see muutub menetlemise käigus?

Ei saa kahjuks öelda „kõik hea“ ega ka mitte „lõpp hea“. Tegu on karmi kokkuhoiuga, mille põhjused on majanduslanguses, ja mitte kõik kokkulepped ei rahulda. Parteiliste huvide tõttu jäeti tegemata mõni suur ja suhteliselt valutu samm, samas tehakse hulk väikesi ja valusaid.

Me ei saa olla optimistid ka tulude laekumise osas, sest majanduskeskkond halveneb kiiremini kui on eelarveprotsessi tempo. Mina kardan, et jääme puudujääki. Siiski on püüd tasakaalus eelarvet esitada kiiduväärne, samuti see, et halval ajal ei mindud maksude tõstmise teed. Kahetsusväärset peatati tulumaksu alanemine, mis majanduse seisukohalt ei ole hea. Kuid pensionid tõusevad ja vanemahüvitise kaitsesime ka ära. Riigikogus ma suurtel muutusteks ruumi ei näe.

Paljud eelarve ettevalmistamise ajal meedias kõlanud võimalikud kärped ja maksutõusud jäid olemata. Kui suur on võimalus, et järgmisel aastal eelarvet veelgi kärpida tuleb?

Need toimumatajäämised ei kergenda eelarve olukorda. Koalitsioonikaaslastele otsa vaadates võib arvata, et uuteks kärbeteks ei jätku hingejõudu. Tegelikult oleks tarvis selleks ka mõnd seadust muuta, millest kivalt hoiduti.

Maailma majanduses valitseb rahutus ja mure. Kuidas see mõjutab Eestit ja mida oleks inimestel praegu tulevikku kavandades kõige mõistlikum teha?

Väikese majandusena vajame me rohkem väliskaubandust kui suure, samuti oleme sõltuvad väliskapitalist. Viimastel aastatel on kiiresti kasvanud eraisikute ja firmade laenu, mis pärinevad olulises osas välispankadest. Laenukriis ja üldine usaldamatus teeb meid väga haavatavaks, maailma finantskriis jõuab varem või hiljem reaal-majandusse. Selle kõige vastu on üksikisik jõuetu, samas on tema võimuses vältida finantsriske, olla tarbimises säästlik ning eelkõige näha vaeva töökoha nimel. Kindlasti hakkab eestlane senisest rohkem koolitusele mõtlema, riik ja uus töölepingu seadus pakuvad selleks ka lisavõimalusi.

Peep Lillemägi

Jana Mae: vanemahüvitis on üks hea asi

Tippsuusataja Jaak Mae ja tema abikaasa Jana Mae peres kasvab kolm last. Tütardele Isabelile (9) ja Laurenile (6) sündis maikuus vend Ralf.

Jana Mae hinnangul on mõned aastad tagasi kehtima hakanud vanemahüvitis kindlasti üks põhjuseid, miks Eesti peredesse viimastel aastatel ühe enam teisi ja kolmandaid lapsi sünnib.

„Saam vanemahüvitise kohta öelda küll vaid positiivseid sõnu. Esimeste laste sünni ajal seda ei olnud ja vahe võrreldes varasemaga on kohe selgesti tuntav,“ rääkis Jana Mae Teatajale.

„Ei pea nüüd küsima raha mehe

käest, varasema palga saamine sisuliselt jätkub ja pere majandamine on kohe hoopis teistmoodi ja lihtsam.“

Jana avaldas arvamust, et vanemahüvitise maksmise põhimõtted on väga õigesti paika pandud ja hüvitis ei tohiks muutuda kõikidele jagatavaks sotsiaaltoetuseks, vaid peaks arvestama varasema palgaga. „Inimesed, kes saavad vanemahüvitist rohkem, on ühiskonnale ka rohkem andnud. On igati õiglane, kui ema selle aja eest, mis ta lapsega kodus

FOTO: SCANPIX

Jana Mae hinnangul sünnib just tänu vanemahüvitisele peredesse järjest enam teine ja kolmaski laps.

on, varasemat palga edasi saab,“ arutleb ta.

Otepääl on aga sellel aastal sündinud nii palju lapsi, et Ralfile lasteaikoha saamiseks tehti avaldus igaks juhuks juba ära. „Hetkeks, mil emapalk lõpeb, peaks lasteaikoht kindlasti olemas olema, et ema saaks tööle tagasi minna,“ lausub Otepää suusamuseumi juhatajana töötanud Jana Mae kinnitades, et ka riigi ja omavalitsuste koostöökava uute lasteaikohade ehitamiseks on üks hea asi, mis elluviimisel Eesti rahva püsimisele kindlasti hästi mõjub.

Peep Lillemägi

Tasub teada

Hiiumaa kuu Riigikogus

Eesti Vabariigi 90. aastapäeva ürituste raames toimuvad Riigikogus maakondi tutvustavad päevad, september oli Riigikogus Hiiumaa kuu. Avapäeval valitsenud peomeeleolu püüdsid Hiiumaa maavanem Hannes Maasel ja Kärkla linnaapea Anton Kaljula oma sõnavõttes ka maakonna probleemidest ja muredest rääkida – läbi nalja. Ene Ergmale kingitud Käina kihlasõlge üle andes soovis maavanem, et sellest algaks nõ kihlus Hiiumaa maakonna ja Eesti riigi vahel ja et hiidlast riigist mitte ei lahutataks.

Hiu toit ja hiiu huumor

Anton Kaljula märkis, et hiidlased on tulnud Toompeale eelkõige selleks, et rääkida Läänemerele, mis Hiiumaad ümbritseb ja selle elu oluliselt mõjutab. Kaasa oli võetud ka pisut külakosti: avati kaks näitust ning toimus käsitöö näitusmüük. Riigikogu kohvikus sai hiiu huumori kõrval degusteerida hiiupäraseid toite.

Kohtumisel Lääne-Eestist Riigikokku valitud saadikutega räägiti saare arengutest – ühendusest mandriga, energiaravustusest, tuuleparkidest, biosfääri kaitsealast, tööhõivest. Hiidlaste omavalitsuste juhid ja ettevõtjad rõhutasid riigi regionaalpoliitika vajadust ja ütlesid, et Riigikogus oleks taas aeg arutusele võtta saarte seadus.

Riigikogu majanduskomisjonis eesotsas esimehe Urmas Klaasiga arutati maakonna sotsiaal-majanduslikke arenguid, eelkõige tööhõivega seonduvat, saarega ühenduse ja elektrivarustuse küsimusi, mis mõjutavad oluliselt saare elukorraldust ja majanduslikku arengut.

Teavet mere tagant

Kohtuti ka põhiseaduskomisjoni ja Riigikogu Saarte Ühenduse liikmetega, et arutada saarte seaduse kehtestamisega seotud küsimusi.

Kuu lõpuakordiks sai teabepäev Hiiumaal, millest võtsid osa kõigi fraktsioonide esindajad. Külalastati Hiiumaa suuremaid sadamaid, tutvuti Emmaste Kaugtöökeskusega ja kohtuti ASI M ja P Nurst, suurima plastitööstuse, omanikega ja töötajatega Kärklas. Põhjalik arutelu toimus ka vestlusringis omavalitsusjuhtidega.

Sellelaadne tihe mitmepoolne suhtlemine aitab oluliselt parandada infovahetust, ühelt poolt saada vahetu kogemus tööst ja õhustikust Riigikogus ja teiselt poolt näha riigi toimimist Läänemerega ümbritsetud saarel.

Ene Kaups

Kärkla toetab lastega peresid

Reformierakonna lubadus viia sisse paljulapselise pere toetus on Reformierakonna piirkonnajuhi Jüri Ojasoo sõnul Kärklas saanud tegelikkuseks.

Kärkla linna rahvastiku registris olevale emale makstakse ühekordset lapsetoetust 9900 krooni. See makstakse emale välja kolmes võrdses osas. Esimene osa seitsmendal raseduskuul, teine lapse üheaastaseks saamisel ja kolmas lapse kaheaastaseks saamisel,“ rääkis Ojasoo.

Lasteaiakoht tagatud

Ta lisas, et kui perest käib lasteaia rohkem kui üks laps, siis alates teisest lapsest on võimalik saada toetust lasteaiamaksu tasumiseks. Teisele lasteaiaas käivale lapsele on võimalik taotleda toetust 50 protsendi lasteaiamaksu tasumiseks, kolmandale ja igale järgmisele lapsele aga kogu lasteaiamaksu tasumiseks. Lasteaiamaksust on septembrist maini vabastatud vanemad, kelle laps läheb sügisel esimesse klassi. Lisaks makstakse esimesse klassi minevale lapsele ühekordset toetust 1000 krooni.

Kõigile Kärkla lastele, kes soovivad käia lasteaia, on tagatud lasteaiakoht. Selle tagavad Kärkla linna munitsipaal-lasteaed ja eralasteaed „Mõmmi“.

Suurpered tähelepanu all

Ojasoo ütles, et alates käesolevast aastast hakati rahaliselt toetama suu-

Kärklas pööratakse lastega peredele tähelepanu.

ri peresid, kus on neli ja rohkem last. „Reformierakonna fraktsioon Kärkla linnavolikogus on alati püüdnud parandada lastega perede olukorda. See on meie prioriteet ja Kärkla edasise arengu kindlustamiseks vajalik,“ rõhutas Ojasoo.

Suure pere toetust saab nelja ja enam last kasvavat lapsevanem Kärklas kaks korda aastas. Toetust makstakse lapse pealt kuni lapse 19-aastaseks saamiseni, kui ta õpib põhikoolis, güm-

Reformierakonna fraktsioon Kärkla linnavolikogus on alati püüdnud parandada lastega perede olukorda.

naasiumis või põhikooli baasil kutseõppeasutuses. Suure pere toetuse suuruseks on 1000 krooni lapse kohta poolaastas. See makstakse välja 30. aprilli

ja 31. oktoobri seisuga. Kokkuvõtteks võib öelda, et suure pere toetus on 8000 krooni aastas, kui peres kasvab neli last. Viie lapse puhul 10 000 krooni ja nii edasi.

Jüri Ojasoo sõnul on Kärkla visiooniks olla arenenud, turvaline, heakor-rastatud, mitmekülgse ettevõtlusega, kaasaegset õpikeskkonda võimaldav ning kasvava elanikkonnaga turismi- ja merelinn. Kärkla lähimaks eesmärgiks on saada sadamalinnaks. IET

Meeleolukas perepäev Häädemeestel

Häädemeestel toimus kolmandat aastat järjest Reformierakonna organiseeritud perepäev.

Päeva sõnalist poolt viis läbi Krista Habakukk. Vanemad ja nooremad huvilised kuulsid kepikõnniinstruktori Ilme Randi juhtnõore, kuidas üha enam populaarsust koguva kepikõnni tehnika koos soojendusega välja näeb. Ette võeti ka mõnus proovikõnd kaunil luitemaastikul.

Sisukalt õpetliku ülevaate prügi ja olmejäätmete kogumisest, sorteerimisest ning transpordist andis Ragn-Sells esindaja Tarmo Kuusik. Kõige huvipakkumaks ja uudsemaks oli ettevõtte Seikle Vabaks poolt perepäeva osalistele ajaviitmiseks pakutavad kiikingukiik ja vibud.

Tähelepanu all Riigikogu liikmed ja kiigid

Kiigel said kõik julged oma osavust ja jõudu proovile pannes tõelise elamuse üle võlli kiikudes. Kõige tublim noormees kiikus üle võlli kaksteist korda, kuid oli ka julgeid neid, kes suutsid üle võlli kiikuda. Soovijad said vibukütina tabada õhupalli, märklauda või kitsefiguuri. Toimusid võistlused nii lastele kui täiskasvanutele.

Lapsed proovisid kiirust slaalomrajal ja osavust ning täpsust lendava taldriku

Perepäeva noorimad osalejad nautisid üheskoos joonistamist.

Suuremad kasutasid võimalust vankriratast veeretada.

lennutamisel. Täiskasvanute jõud ja osavus pandi proovile vankriratta veeretamisel ning harja heitmisel. Kõik soovijad said proovida ratsa- ja vankrisõitu ning hobuseid silitada. Kohal olid Riigikogu liikmed Mati Raidma ja Väino Linde.

Viimane suvepäev möödus meeleolukalt

Töötoa juhendas ja õpetas huvilistele laastule maalimist Anu Ericsson. Kõik said oma kauni päeva mälestuse laastu-maalina koju kaasa võtta. Soovijatel oli võimalus osta värsket Kabli pagari valmistatud pereleiba, mis sai kiiresti otsa.

Kohal olid Reformierakonna noored Pärnumaalt, kes aitasid jagada õhupalle ja küsimustikke ning registreerida osalejaid võistlustele. Peale supi- ja koogisõõmist loositi kõigi küsimustiku täitnute vahel auhindu, mis olid välja pandud erinevate ettevõtete poolt. Kõik osavamad ja kiiremad võistlustest osavõtjad said mälestuseks Reformierakonna meened.

Võib öelda, et selle suve viimane päev möödus perepäeval osalejatele värskes õhus, huvitavate ettevõtmiste ja kohtumistega. Üritus oli kõigile osalejatele päikeseliselt stressi- ja maksu-vaba. Kohtumiseni järgmisel perepäeva üritusel 2009. aastal. Suur tänu kõigile sponsoritele, toetajatele ja loomulikult osavõtjatele!

Andrus Soopalu, perepäeva korraldaja

FOTO: ERAKOGU

Lastega peredele pakutavatest võimalustest sõltub, kas asula on elujõuline.

Elukeskkond on tähtis

Käina vallavanem Üllar Padari kirjutab, kuidas vallavalitsus inimese elu paremaks muudab.

Elukeskkond on väga tähtis inimese täisväärtusliku elu elamiseks. Elukoha valikul on kindlasti tähtsad juured, aga vaadatakse ka seda, millega leiba teenida, millised on elamistingimused, kuidas on lood lastehoiu ja kooliharidusega, millised on vaba aja sisustamise võimalused. Need on kõik inimese jaoks väga olulised küsimused, kui valitakse elukohaks lapsepõlvkodust erinev koht.

Puhas joogivesi

Kui vaadata üle Eesti ringi ühes või teises asulas, võib paljudes näha näiliselt elu pahupidi keeramist. Kui täiel rindel käib asulates joogivee paremaks kättesaamiseks uute trasside ehitamine, kaevatakse terve asula ja päris kor-

raga tagurpidi. Ehituse käigus on vaja sulgeda tänavaid ja teinekord tulakse trassirajamise tehnikaga kodu-õuelegi. Võib juhtuda, et mingil hetkel on vaja leppida tõsiasjaga, et koju pääsemiseks on vaja ületada ajutine purre üle kaeviku. Samas on see väga vajalik ja tänuväärne, sest puhas vesi on üks väga oluline täisväärtusliku elu komponente. Süsteemi rajamisega

8000 kuupmeetri „üle jäänud“ pinnase mujale transportimine oleks olnud kallis. Sellest tehti hoopis kelgumägi.

kaasnevad ebamugavused on ajuti- sed. Kui aga trasse läbimõeldult rajada, on võimalik saada sellest ka kõrvaltulusid. Nii on Käinas võetud siht, et kui vee- ja kanalisatsioonitrassidega pool tänavast läbi kaevatakse, siis teekatte taastamine toimuks terve tä-

nava ulatuses ja tänavat taastamise lõppedes oleks see ka kaasaegse tänavavalgustusega varustatud. Tulemuseks on pilt, mida kaua oodatud. Koju saab mööda siledat ja valgustatud tänavat ja kraanist tuleb puhas vesi. Käinas on kõrvaltulude tekitamise tahtmine veelgi suurem.

Parki tuleb kelgumägi

Projekti järgi peaks väljakaevatud pinnast üle jääma ligi 8000 kuupmeetrit. See on väga arvestatav kogus, mille 10 tonni haaval kusagile kaugele transportimine on väga kallis. Selleks, et projekti odavamaks muuta, plaanisime ülejääva pinnase kokku vedada kooli ja ujula vahele jäävasse parki ning sellest kujundada kelgumägi, kus hea talvel kelgutada ja mille nõlval suvel hea päevitada.

Kelgumägi on üks väike detail kogu pargi arendamisest puhkealaks. Plaan on sinna rajada jalgteed, et koolist oleks otsetee ujulasse. Jalgteede äärde mänguväljakud, et emad saak-

sid turvaliselt oma lastega aega veeta. Samuti on planeeritud parki pehme pinnaskatttega valgustatud jooksurada, mida kooliõpilased saavad kasutada soojendusjooksuks ja mida õhtusel ajal kasutavad täiskasvanud oma tervise huvides metsajooksuks või kepikõnniks. Pargist saab koht, kus leiab tegevust nii suur kui väike, nii noor kui eakas.

Miks seda kõike teha? Ikka selleks, et elanikel oleks parem elukeskkond. Hiiumaa on selline paik Eestis, kus üldise majanduse jahenemise taustal on ettevõtjatel endiselt puudus tublid töökäted. Alati on tublid inimesed siia elama oodatud. Oktoobri lõpul valmivad Käinasse üheksa täiesti uut korterit, mis ootavad elanikke.

Käinas on tasemel lasteaed, mis värskest rekonstrueeritud, kooli kordategemine praegu käib. Ainsa kohana Hiiumaal saab Käina ujulas veemõnuseid nautida. Käina on koht, kus saab elada täisväärtuslikku ja looduslähedast elu.

Üllar Padari

Lühidalt

Lauri Luik Läänemaa koolides

Oktoobri alguses said Riigikogu liige Lauri Luik ja Reformierakonna Läänemaa arendusjuht Tõnu Parbus kokku õpilastega Haapsalu Kutsehariduskeskusest. Tegemist oli tunni-ajase kohtumisega, kus Lauri rääkis kodanikuõpetuse tunni raames riigieelarvest, Riigikogust ja sellest, kuidas käib töö Riigikogus. Veel vastas ta õpilaste küsimustele ning oli positiivselt üllatunud, et esitati väga asjalikke ja päevakohaseid küsimusi.

Tegemist oli üritustesarja esimese kohtumisega. Kevadeks püütakse läbi käia kõik Läänemaa koolid. Hea on, kui õpilased saavad uurida, kuidas töö Riigikogus toimub, otseallikast. Püüame nende kohtumistega suurendada õpilaste huvi kodanikuõpetuse tunni vastu.

Nõva rahval oma külaplats

Läänemaal Variku külas valmis on suuresti tänu Reformierakonna rahalisele toele tänavu juunikuus külaplats, mida sinna juba ammu oli oodatud.

Kõik sai alguse aastapäevad tagasi, kui külanõm Kalle Orumaa ja Peeter Kallasel tekkis mõte külaseltsi luua. „Külaseltsi noored ja vanad liikmed, keda tänaseks on kokku ligemale kuuskümmend, said võimaluse oma energiat ja tahet rakendada arvukatel talgupäevadel olenemata ilmast ja aastaajast,“ räägib Peeter Kallas, meenutades, et septembris käis külaplatsiga tutvumas ka vabariigi president.

Külaplatsi südameks sai laululava kus tänavu 20. juunil Nõva valla jaanitulel ansambel Kukerpillid kõigil jala tatsuma pani ja lõbusa meeleolu lõi. Lisaks on külaplatsil ruumi grillimiseks, matkameestele jala sirutamiseks, lastele mänguväljak, autoparkla, küla infotahvel, võrkpalliplats ja korralikud WCd.

Variku külaseltsi algatus ja inimeste tegemisoroom tõi kaasa ka Nõva vallavalitsuse, kes raskel hetkel aitas igati kaasa nii jõuga kui nõuga. Lisaks inimeste toetus, kes on Variku kandist pärit ja täna edukad inimesed.

Kallase sõnul on kohalikel inimestel loomulikult soov, et kunagi ka oma külaseltsi maja valmiks, kuid eks kõik juhtub omal ajal.

FOTO: ERAKOGU

Külaplatsi leiab linna ja valla piiril

Ridala vald on eeskujuks teistele omavalitsustele eelkõige oma külaaktiivide näol. Need on kohal nii spordi- kui ka kultuurisündmustel.

Valla külaseltsid ja kollektiivid on läbi aegade olnud väga ettevõtlikud ning tegusad üle terve Läänemaa. Kiitus külanõmestele ja seltsidele!

Selliste eeskujude najal otsustasid kohalikud reformierakondlased seltsi sisse puhuda ka Paralepa aleviku elanikele. Ridala vallavolikogu liikmena olen alati toetanud nii noortekui ka seltsi aktiivide tegevust. Sest need on inimesed meie ümber, kes omast vabast tahtest aitavad kaasa heaolu kasvule.

Heal külal on traditsioonide kohaselt olemas ka koht, kus võimalusel lõket teha, grillida ja vahel niisama üheskoos aega veeta. Seetõttu otsustasime eelmisel aastal alustada külaplatsi ehitusega ka Paralepa alevikus Hiie tänaval.

Ühes kolleegidega Reformierakonnast seisn hea selle eest, et eelmise aasta sügiseks valmiks meie elanikele oma enda külaplats. Linnapiiri ääres asuval külaplatsil on tänaseks perekiik, katusealune istumiseks, lõkkease ning korvpalliplats. See annab meie inimes-

Külaplatsil on inimestel tore koguneda.

tele võimaluse üksteist paremini tundma õppida. Järgmiseks aastaks on plaan ehitada tantsuplats ning pingid-laudade pidude korraldamiseks.

Kuna külaplats sai valmis eelmise aasta hilissügisel, siis talgud toi-

musid selle aasta 26. aprillil ja pidulik avamine tantsu ning külamängudega 24. mail.

Reimo Nebokat, Ridala vallavolikogu liige

